

Ball de gitanes

Santa Perpètua de Mogoda

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Santa Perpètua de Mogoda

Coordenades:

Latitud: 41.53454
Longitud: 2.18344
UTM Est (X): 431884
UTM Nord (Y): 4598421

Classificació

Número de fitxa 08260 - 178
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Llei 2/1993, de 5 de març,
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Goretti Vila i Fàbregas
Data de registre de la fitxa: dv., 03/04/2009 - 02:00

Descripció

El ball de gitanes és un ball tradicional arrelat a la població que es celebra el diumenge de Rams. És un ball que també es fa per la Festa major d'estiu, tot i que es va perdre durant un temps s'ha tornat a recuperar. La dansa consisteix en anar trenant i destrenant unes cintes de colors subjectes a un pal. S'ha interpretat com l'evolució d'una dansa de ritual agrari en el que un arbre era el protagonista. També existia un joc de flirteig

entre l'home (cap de la comunitat) i la dona (la fertilitat).

Història

El ball de gitanes es remunta al segle XVIII. Antigament aquest ball tenia lloc el dilluns de pasqua a la plaça. Les colles de balladors assajaven els passos del tradicional ball, acompanyada amb música de piano, i cada jove buscava la seva parella femenina. En la diada assenyalada ballaven amb acompanyaments d'orquestra a la plaça Major de la població, acte que era presenciat per l'Ajuntament, el Senyor jutge i el Senyor Rector. En aquell mateix acte hi participaven colles de les poblacions veïnes del Vallès.

A la seva hora els balladors entraven a la plaça de la mà de la balladora al compàs de la música i saludaven les autoritats.

Els xicots durant la rúbrica de l'entrada portaven gràcilment a l'espatlla un tapaboques virolat; que bo i donant-li un doblec retornava a l'espatlla i que tot desplegat podia abrigar tot el cos, i que era peça imprescindible una faixa vermella que lligava la cintura i en voleiava un dels seus caps.

L'ornamentació de les noies ressaltava perquè portaven un mantell a l'espatlla que abrigava l'esquena de cap a cap, ple de flors de tots colors, i en la majorai dels casos procedia de l'avior i era una peça que només sortia de casa en aquella diada. Els vestits de les noies eren femenins amb senzillesa.

Abans de començar el ball els xicots es treien el tapaboques i el portaven a guardar a la falda de la mare de la noia que l'acompanyava i la noia també hi portava el mantell que la mare posava sobre l'abrigall del seu ballador.

Els nois durant el ball feien repicar les castanyoles, però les noies no (Vinyals, 1994: 352-353).

Bibliografia

VINYALS i ROVIRA, Fermí (1994). Història de Santa Perpètua de Mogoda. Des de la prehistòria als primers anys del segle XX. Santa Perpètua de Mogoda.

Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural (DOGC n. 1719, de 12.3.1993).